

M E S E Č N I L I S T O

O B Č I N E Š O Š T A N J

MAJ

PRILOGA
LIST - KULTURA

POJEJO ŽE 70 LET
str. 6

75 LET KAPITULACIJE
NEMČIJE
str. 12

NOVA ENERGIJA IN
TRADICIJA
str. 16

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

Poština
plačana pri
pošti 3325
Šoštanj

LETO XXIV
ŠT. 5
28. MAJ 2020
3€

List

ZVRST	KDAJ	KAJ	KJE	VABI VAS
RAZSTAVA	junij 2020	Razstava: Tadej Golob	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
RAZSTAVA	junij 2020	Razstava: Pomladi rož'ce cveto	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
SEJEM	ponedeljek, 1. 6., 10.00–18.00	Knjižni sejem	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
PLANINSTVO	nedelja, 14. 6.	Tura po poti stoletnice in Trbiška – Krniška špica (2368 m)	Šoštanj	Planinsko društvo Šoštanj
MUZEJ	četrtek, 18. 6., 18.00	Klepēt pod Pustim gradom, gost Janko Zacirkovnik	Muzej usnjarstva na Slovenskem, Šoštanj, enota Muzeja Velenje	Muzej usnjarstva na Slovenskem, Šoštanj, enota Muzeja Velenje
RAZSTAVA	četrtek, 18. 6., 19.00	Fotografska razstava Tajde Lekše	Mestna galerija Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
PLANINSTVO	sobota, 20. 6.	Prekolesarimo Slovensko turnokolesarsko pot v enem dnevu	Šoštanj	Planinsko društvo Šoštanj
PLANINSTVO	četrtek, 25. 6.	Pohod po Ravenski planinski poti	Ravne	Planinsko društvo Šoštanj

Šport

Kultura in umetnost

Splošno

Napovednik prireditev je objavljen v reviji List, v časopisu Naš čas in na spletnem portalu Šoštanj.info (<http://www.sostanj.info>).

Podatke o prireditvah pošljite na elektronski naslov: prireditve@sostanj.net

Tukaj, kjer sem

Tajda Lekše je televizijska moderatorica in povezovalka dogodkov, jezikoslovka in strastna ljubiteljica besedne umetnosti, v zadnjem času tudi fotografinja. Fascinira jo predvsem izrazna in izpovedna moč fotografije, s katero slika notranje pokrajine čustev in lastno videnje sveta.

Od leta 2012 je članica Foto kluba Ljubljana in je imela doslej več samostojnih fotografskih razstav. Živi in ustvarja v Ljubljani, junija pa jo bomo z veseljem gostili v njenem rojstnem kraju. Tatjana Pregl Kobe je med drugim zapisala: *V njenem delu je dominantna pripovednost, čutno posnemanje stvarnosti in estetika realnosti. V naravi ne išče dramatičnih prizorov, temveč umirjeno izpovedne, nenavadne podobe, ki jo s svojo izjemnostjo očarajo – prizore rastlin, cvetov ali dreves, ki so vseskozi pred nami, a jih navadno spregledamo. V njenih fotografijah se zrcali lirično pojmovanje lepote in umetnosti.*

Takšno jo bomo spoznali tudi na razstavi Tukaj, kjer sem. Vabljeni na odprtje v Mestno galerijo Šoštanj 18. junija 2020 ob 19.00.

Ker je najlepše in najboljšše domače

Ponudba LISTA za brezplačni oglas

V času karantene in razglašene epidemije smo se KONČNO spet zavedeli, kako pomembna je samooskrba in kako pomemben delež prispevate k temu ravno domači proizvajalci. Zato želimo dati v naslednjem Listu možnost VSEM, KI PROIZVAJATE V OBČINI ŠOŠTANJ OZIROMA STE MALI PODJETNIKI ALI S. P., da pošljete VIZITKO svoje dejavnosti. To pomeni največkrat kar vašo osebno vizitko, s katero predstavljate svojo dejavnost, je na njej vaš logotip, kaj ponujate in seveda vaši kontakti. V poštev pridejo tudi storitvene dejavnosti, ponudbe hrane in pijače, trgovine, skratka PONUJAMO VAM BREZPLAČEN PROSTOR ZA VAŠO PREDSTAVITEV, KI BO OMEJEN NA DO 1/4 strani.

Podatke pošljite na elektronski naslov Lista: list.revija@gmail.com do 16. junija 2020.

KAZALO

Napovednik	2
Naša občina	4
Cerkev	5
Naša društva	6
Iz zgodovine	8
Dogodki in ljudje	10
Gutenbuchel	14
Intervju	16
Listno ogledalo	18
Razvedrilo	19
Fotoanekdota in Hudomušnica	20

REVIJA ZA KULTURNA IN DRUGA VPRAŠANJA OBČINE ŠOŠTANJ IN ŠIRŠE

Izdaja

Zavod za kulturo Šoštanj, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj, zanj Kajetan Čop, direktor. Izdajanje Lista finančno omogoča Občina Šoštanj, zanj Darko Menih, župan.

Odgovorni urednik

Jože Volk

Vodenje redakcije

mag. Milojka B. Komprij

Jezikovni pregled

Jože Volk

Oblikovanje, prelom strani

Media Center, Marko Gorjup s. p.

Tisk

Grafika Gracer d. o. o.

Naklada

600 izvodov

Kritične pripombe na vsebino ali obliko Lista bodo dosegle svoj namen le, če jih boste posredovali s kratkim sporočilom na e-naslov list.revija@gmail.com.

Vse sodelavce prosimo, da prispevke za LIST št. 6/2020 pošljete najkasneje do 15. junija 2020 na elektronski naslov list.revija@gmail.com.

Foto naslovnice (Topolišica) – Dejan Tonkli

List je naprodaj v Trafiki 3dva na Trgu bratov Mravljakov, Šoštanj.

NAROČILNICA

Naročam revijo List do pisnega preklica

Ime in priimek

Naslov (ulica in kraj)

E-naslov ali telefon

Podpis

Naročilnico pošljite po navadni pošti na naslov: Zavod za kulturo Šoštanj, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj ali na e-naslov: list.revija@gmail.com.

Cena letne naročnine (11 števil) je 20 €, cena posamezne številke pa 3 €.

NAŠA OBČINA

Spoštovani otroci, starši, učitelji, občani!

V ponedeljek, 18. 5., se znova vzpostavlja velik del izobraževalnega sistema. Vse kaže, da smo s skupnimi močmi uspeli zavezati epidemijo COVID-19, ponosen sem na vse nas. Težji del postavljanja na noge je še pred nami, vsak mora dodati svoj kamenček, da bomo skupaj prebrodili to težavno obdobje. Pred ponovnim vstopom najmlajših v vrtec in šolo pozivam vse udeležence predvsem

k strpnosti in solidarnosti. V teh dneh vsi doživljamo stiske, le s spoštljivim in prijaznim odnosom bomo uspešno dosegali cilje in na najmlajše vplivali pomirjujoče. Zavedam se, da vsi občani ne bodo zadovoljni; toliko različnih mnenj je v tem obdobju, da je nemogoče zadovoljiti vse. Trudili pa se bomo ravnati v dobrobit vseh skladno z zakonskimi okviri in priporočili Nacionalnega inštituta za javno zdravje. Občina je organizator šolskih prevozov, skupaj s šolo smo ugotavljali spremenjene potrebe po šolskih avtobusih. Na določenih relacijah bo nekaj sprememb; kjer je otrok na relaciji zelo malo, jih bomo preusmerili na najbližjo drugo relacijo, da bo njihova pot v šolo kljub temu mogoča. Starše, ki so svoje otroke prijavili na prevoz, pozivamo, da otroci prevoz dejansko

Občina Šoštanj ima na naslovu Kajuhova 11 – staro sodišče v lasti še 7 stanovanj, ostalih 7 pa je v zasebni lasti. Od teh 7 stanovanj, ki so v lasti Občine Šoštanj smo v 6 stanovanjih v preteklem obdobju uredili, da imajo stanovanja znotraj svojih prostorov tudi urejene sanitarije, WC in kopalnico. Samo dve stanovanji v pritličju sta v tem trenutku takšni, da imata skupne sanitarne prostore, od tega je eno stanovanje v občinski lasti, eno pa v zasebni. Občina Šoštanj se zaveda, da takšni prostori niso v skladu s standardi, zato vsako leto poskušamo rešiti vsaj dva takšna problema. Lani smo problem sanitarij rešili v enem stanovanju na Kajuhovi 12 in na Primorski 1. Tudi v tem konkretnem primeru imamo v načrtu težavo urediti in rešiti, je pa res, da vse naenkrat ni mogoče. Ob vsem tem naj poudarimo, da so te stranke na takšen način življenja navajene, saj že

Sistem je v celoti prenovljen, zato je za uporabo sistema potrebna osebna registracija uporabnika (tudi za dosedanje imetnike kartice BICY), ki je mogoča

- v Turistično informacijskem centru Velenje v Vili Bianci, ki deluje v okviru Zavoda za turizem Šaleške doline (Stari trg 3, Velenje) med 9. in 18. uro.

Za dostop do storitve sistema BICY uporabnik potrebuje veljavno pogodbo in uporabniško kartico, ki jo prejme ob uspešni registraciji s predložitvijo veljavnega osebnega dokumenta in original davčne številke. Registracija velja za tekoče koledarsko leto in jo je v novem koledarskem letu treba obnoviti. Za delno kritje stroškov vzdrževanja in registracije uporabnik plača letno 10 EUR. Po opravljeni prijavi lahko uporabnik uporablja sistem BICY vse

uporabljajo; na nekaterih relacijah je zelo malo otrok (na eni samo dva), zato pričakujemo pravočasno in dosledno obveščanje, kadar otroci prevoza ne potrebujejo. Pozivamo otroke in starše, da se v največji možni meri držijo navodil v vrtcu, šoli, na javnih prevozi in drugih javnih površinah. Otroci naj v avtobus vstopajo skladno z navodili prevoznika, s sedežev naj vstanejo šele potem, ko jih šofer k temu napoti, skušajo naj ohranjati znano distanco do vrstnikov – vemo, da je namen vseh teh in drugih ukrepov ostati zdrav. V zares nenavadnih časih smo se znašli, vendar optimistično gledam naprej, saj smo skupaj. Pokazali smo, da smo skupaj močni, in to moramo dokazovati še naprej.

župan Darko Menih, prof.

precej dolgo bivajo v takšnih razmerah in na Občini z njihove strani nimamo niti zahtevkov za predelavo niti zahtevkov za zamenjavo stanovanja. Vsaka takšna obnova stanovanj se izvaja iz fonda vzdrževanja stanovanj. To so sredstva, ki so pobrana od najemnin za stanovanja. In prav plačevanje najemnine teh najemnikov je največji problem. Občina Šoštanj je imela razpis za najem neprofitnih stanovanj v letu 2015. Takrat je bilo podanih 44 vlog za najem in 14 vlog za menjavo neprofitnih stanovanj. Do danes smo rešili 32 vlog za najem in 12 vlog za menjavo stanovanj. Vsi ostali še čakajo. In glede na dejstvo, da Občina Šoštanj primernih stanovanj nima na razpolago, ne vidimo razloga, da bi objavili nov razpis, dokler se čakalna lista ne bo spraznila.

župan Darko Menih, prof.

Odgovor na prispevek OBISKAL SEM BOLNEGA PRIJATELJA

Objekt Kajuhova 11 v Šoštanju – staro sodišče je ena najstarejših zgradb v Šoštanju. Objekt je zgodovinsko zaščiten. Kajuhova 12 v Šoštanju pa je nekdanja Strojnkova žaga, ki je trenutno v stečajnem postopku Vegrada.

Sistem BICY ponovno na voljo od 18. maja

Sredi maja je ponovno zaživel sistem izposoje mestnih koles v Šoštanju in Velenju – BICY. Sistem BICY je avtomatiziran sistem za izposajo koles, ki vključuje šestinsosedeset (86) koles na devetnajstih (19) izposojevalnih postajah, od tega štirinajst (14) v Velenju in pet (5) v Šoštanju. Vzpostavljen je tudi nov e-BICY sistem, ki omogoča uporabo devetih (9) novih električnih koles.

Občina Šoštanj nadaljuje s sanacijo plazov

V maju je Občina Šoštanj podpisala sofinancerske pogodbe z Ministrstvom za okolje in prostor:

- za odpravo škode na stvareh zaradi neurja z močnim vetrom in poplavamami med 29. in 30. oktobrom 2018 je pogodba za sanacijo plazov na LC 410 160 v Skornem pri Šoštanju,
- za odpravo škode zaradi posledic neurja s poplavamami in točo 8. junija 2018 je pogodba za sanacijo plazov na LC 410 020 v Belih Vodah med domačijama Kotnik in
- za odpravo škode na stvareh zaradi neurja z močnim vetrom in poplavamami med 29. in 30. oktobrom 2018 je pogodba za sanacijo plazov pod JP 910 200 v Topolšici.

Sanacija plazov na LC 410 160 v Skornem

Po zagotovitvi sofinancerskih sredstev s strani MOP smo lahko pristopili k podpisu pogodbe za izvedbo GOI del za sanacijo plazov na LC 410 160 v Skornem. Javno naročilo smo izvedli že v lanskem letu. Najugodnejše izmed osmih ponudnikov je bilo podjetje Pavčnik d. o. o. iz Dola pri Hrastniku.

Vrednost del: 99.786,13 EUR brez DDV in 121.739,08 EUR z DDV
Od tega je delež sofinanciranja s strani MOP: 97.786,13 EUR.

Rok izvedbe: 60 dni od uvedbe – torej konec julija 2020

Namen sanacije je stabilizacija plazov in sanacija širšega območja drsenja zemljine nad lokalno cesto LC 410 160 v Skornem pri Gregorcju. Za stabilizacijo ceste bodo izdelali AB pilote z AB gredo, s katerimi bo preprečeno nadaljnje premikanje ceste. Na brežini nad cesto bodo izdelali kamnito zložbo in

drenažno rebro, s katerim se dodatno drenira območje. Na območju poškodovanega cestišča bodo izvedli novo voziščno konstrukcijo z ureditvijo odvodnjavanja in ustreznimi cestnimi elementi.

Sanacija plazov na LC 410 020 v Belih Vodah med domačijama Kotnik

Po zagotovitvi sofinancerskih sredstev s strani MOP je Občina pristopila k podpisu pogodbe za izvedbo gradbeno-obrtniški (GOI) del. Javno naročilo smo izvedli že v lanskem letu. Najugodnejše izmed devetih ponudnikov je bilo podjetje RGP d. o. o., Rudarska 6, Velenje.

Vrednost del: 146.674,44 EUR brez DDV in 178.942,82 EUR z DDV
Od tega je delež sofinanciranja s strani MOP: 142.514,44 EUR.

Rok izvedbe: 60 dni od uvedbe – torej konec julija 2020

S sanacijo bodo stabilizirali plaz in preprečili nadaljnje premikanje zemljine nad lokalno cesto LC 410 020 med domačijama Kotnik v Belih Vodah. Za stabilizacijo ceste bodo izdelali AB pilote premera fi 60 cm, povezane z AB gredo v skupni dolžini

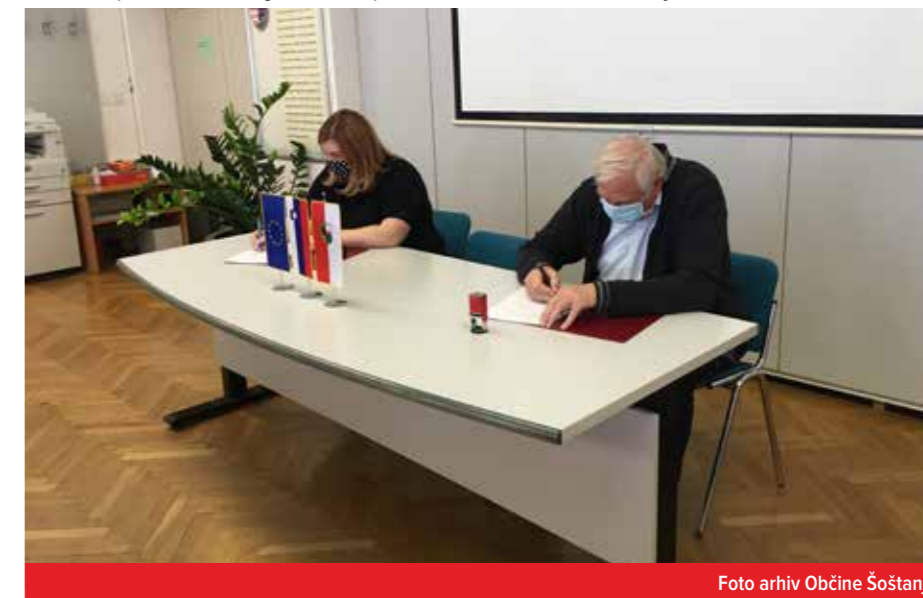

Foto arhiv Občine Šoštanj

TJAŠA REHAR

126,81 m. S tem bodo preprečili nadaljnje premikanje ceste. Cesto bodo uredili z novimi prepusti in odvodnjavanjem, na območju poškodovanega cestišča bodo izvedli novo voziščno konstrukcijo.

Sanacija plazov pod JP 910 200 v Topolšici

Po zagotovitvi sofinancerskih sredstev s strani MOP je Občina lahko pristopila tudi k podpisu pogodbe za izvedbo GOI del. Po postopku zbiranja ponudb je bilo najugodnejše podjetje GP FAJDI-GA d. o. o., Skorno pri Šoštanju 63b, Šoštanj.

Vrednost del: 19.547,82 EUR brez DDV in 23.848,34 EUR z DDV
Od tega je delež sofinanciranja s strani MOP: 19.337,81 EUR.

Rok izvedbe: 45 dni od uvedbe – torej v mesecu juliju 2020

S to sanacijo bodo zagotovili stabilnost na območju ceste JP 910 200 v Topolšici. Za stabilizacijo se izdelala AB greda na zabitih HEA profilih, s katero se prepreči nadaljnje premikanje zemljine. Utrdi se tudi obstoječi zid.

CERKEV

DO NADALJNEGA BODO SVETE MAŠE PO NASLEDNJIH RAZPOREDIIH:

Župnijska cerkev sv. Mihaela
– ponedeljek, sredi in petek ob 7.00
– torek, četrtek in sobota ob 19.00
– nedelja ob 7.00, 8.30 in 10.30
Mestna cerkev sv. Mohorja in Fortunata
– ponedeljek, sredi in petek ob 19.00
– torek, četrtek in sobota ob 7.00
– nedelja ob 19.00
Cerkev sv. Andreja v Belih Vodah
– petek in sobota ob 8.00
– nedelja ob 8.30

Cerkev sv. Petra in Pavla v Zavodnjah
– četrtek in sobota ob 8.00
– nedelja ob 10.00

Glede na omejitve, ki jih moramo upoštevati, upamo, da bomo lahko slovesnost prvega svetega obhajila in svete birme obhajali septembra.

V naši župniji imamo letos dva zlatomašnika, in sicer g. Martina Tajnika in g. Jožeta Turineka, zato smo imeli in imamo namen imeti slovesnost zlate maše 21. junija ob 10.30 v župnijski

cerkvi. Če bo le možno, bomo takrat tudi to slovesno obhajali.

Sveti krst lahko obhajamo posamezno izven svete maše, po dogovoru. Do nadaljnega skupnega krsta ne bo.

Tudi zakrament poroke se lahko sklepa po dogovoru.

Bogoslužna oznanila

NAŠA DRUŠTVA

Pojejo že 70 let

Zbornik ob jubileju v pripravi
Zbornik DU Šoštanj ob 70-letnici delovanja pevskega zbora še ni pridišal iz tiskarne. Tako kot mnoge druge dogodke, produkte in javno življenje je ustavila pandemija Covid-19. Ampak to zapišemo samo zato, da bodo prihodnji rodovi vedeli, da se tisto, kar je lepega in pomembnega v življenju, vseeno ni ustavilo. Res zbornik še ni natisnjen, je pa pripravljen in v njem je zapisanih veliko lepih misli, naštetih veliko pomembnih dogodkov in dokumentiranih nekaj zgodovinskih dejstev. Predvsem pa so v njem predstavljeni ljudje in vemo, da dokler bo v njih živel duh ustvarjalnosti, upanja in volje, se nam ne bo zgodilo nič trajno slabega. Vse mine in tudi to bomo premagali, zbornik pa je verodostojen dokument, kako se je 70 let pelo, družilo in tudi premagovalo različne krize.

MePZ DUŠ, Šola poje – Šoštanj poje, 4. 2. 2020

Foto arhiv DU Šoštanj

MILOJKA B. KOMPREJ

Ali kakor je zborniku na pot zapisal župan Občine Šoštanj **Darko Menih**, prof.: »Pravijo, da prav petje obriše solze in opogumi srce, je tisto zdravilo, ki nam pomaga prebroditi marsikatero težavo.«

In četudi napovedanega svečanega koncerta 21. marca 2020 ni bilo, je pesem tega zbora vseeno med nami. Četudi se niso mogli postaviti na oder in zapeti občinstvu, četudi se niso mogli niti družiti na vajah, so bili v duhu skupaj. Kajti povezuje jih več desetletij druženja in petja. Med tistimi, ki so zapisani zboru že vrsto let, je **Fanika Apat**, ki je članica zbora že 43 let (si predstavljate, koliko ur je bilo preživetih na vajah, odru in ob druženju?). V zborniku je zapisala: »Družabnost zbora je taka, da kar pozabiš na težave.« Gospa Apat je začela peti, ko je bil zborovodja **Ivan Naraločnik** in so imeli vaje kar pri njem doma. Poleg gospe Apat so se o dolgoletnem sodelovanju z zborom v zborniku razpisali še **Fanika Grazer**, **Elica Medved** in **Jože Medved – Pepč**. Vsem je edino, da jim druženje na vajah in nastopih veliko pomeni.

Ker je bil izid zbornika načrtovan ob praznovanju, so v njem navedeni tudi prejemniki priznanj in značk. Bronasto Gallusovo značko prejmejo Zinka KAC, Avrelija KIRBIŠ, Vera ŠINIGOJ, Jožica ATELŠEK, srebrno Betka BERLOŽNIK, Katica HUDEJ, Rozika RAMŠAK in Fanika RUMEŽ, prejemniki zlate pa so Zora GRUBELNIK, Friderika BLAŽINČIČ, Janko MATKO, Tilka MATKO in Jože OBERČ, Elica REBERNAK, Ana ROTOVNIK, Mira VRČKOVNIK in Berta ZAGER.

Zaslužni za častna priznanja so Fanika APAT za 43 let zvestobe zboru, Elica MEDVED za 34 let in Fanika GRAZER za 31 let. Jože MEDVED si je za svoj nepogrešljivi bas in 26-letno zvestobo zaslužil posebno priznanje.

O svojem odnosu do zborovskega petja in dirigiranja je spregovorila sedanja zborovodkinja **Metka Atelšek Oman**, ki je ljubezen do petja prenesla tudi na svoje tri otroke. Sama poje že od štirinajstega leta, navdušila jo je mama. Kot članica MePZ Svoboda je pela in pomagala kot korepetitorica. Ko je naredila izpit za dirigentko, je bil očitno čas, da stopi na drugo stran.

Zborniku, ki ga bogatijo fotografije, je svoje dodala tudi sedanja predsednica zbora **Ana Rotovnik**, ki je zapisala tudi nekaj o zgodovini zbora. Takole se ji je med drugim zapisalo:

»Po ohranjenih pisnih virih je pevski zbor začel organizirano delovati leta 1950, nepolna štiri leta po ustanovitvi Društva upokojencev Šoštanj. Za verjetne ustanovitelje zbora, ki se je takrat imenoval Moški pevski zbor s štirinajstimi pevci, se navaja takratne ustanovitelje DU Šoštanj. Med njimi so bili: Josip Mazej, vodja pihalne godbe in prvi predsednik DU, Anton Kurnik iz Pesja, Miha Borovšek iz Gaberk in drugi, večinoma priznani kulturno-prosvetni delavci. Njihov prvi zborovodja je bil šoštanjski organist Ivan Naraločnik, ki je ostal na čelu zbora do leta 1976, ko je vodenje prevzela prof. Justina Trobina. Takrat so v zbor uradno pristopile tudi ženske in zbor se je preimenoval v Mešani pevski zbor Društva upokojencev Šoštanj. S tem imenom in v takšni sestavi deluje še danes. V naslednjih desetletjih so zbor strokovno vodili: Alojz Satler od 1981 do 1992, v sezoni 1992/93 Darja Gaber, od 1993 do 1995 prof. Nikolaj Žličar, od 1995 do 2013 Alenka Mlinšek. Vsak zborovodja je v zboru pustil svojo sled, predvsem pa po njihovi zaslugi pesem med upokojenci živi. Od leta 2013 zbor uspešno prepeva pod taktirko Metke Atelšek Oman.«

Kot je razbrati, se je zbor tekom delovanja precej preoblikoval in posledično tudi spremenil ime. Iz Moškega pevskega zbora v mešani pevski sestav. Iz štirinajstih pevcev na sedanjih petintrideset. Predsednica Ana Rotovnik je izpostavila nekaj odmevnih projektov in uspehov. Zagotovo je med njimi projekt »Šoštanj, mesto svetlobe in petja«, ki poteka pod okriljem zbora že šest let. Zahvalila se je pevkam in pevcem, Občini Šoštanj in županu Darku Menihu ter Zavodu za kulturo Šoštanj, še posebej pa vodstvu šoštanjskega društva upokojencev, predsedniku **Janku Zelcerju**. Ta je v zborniku zapisal: »Izredno sem ponosen in v čast si štejem, da vodim društvo, v katerem že 70 let neprekinjeno izkazujejo ljubezen do zborovskega petja. V tem času so se menjale generacije, dopolnjevale in bogatile medsebojne izkušnje, predvsem pa ste člani vztrajali pri ohranjanju naše slovenske pesmi.«

Zbornik bo natisnilo podjetje Eurograf Velenje, oblikoval ga je **Tomaž Smolčnik**, lektorirala **Jožica Andrejč**. Izdan bo v nakladi 100 izvodov, velikost A5, barvne strani. Se pa v njem pozna osebna nota, ki bo ob izdaji še bolj zazvenela in pod katero so se podpisale Ana Rotovnik, **Avrelija Kirbiš** in tajnica društva **Marica Kovač**, ki je še posebno natančno poskrbela, da je v zborniku vse prav in da so tudi fotografije podpisane s avtorji, kot sta **Vinko Rotovnik** in **Dušan Dobnik**. V lokalni skupnosti smo lahko ponosni na društvo upokojencev in na zbor, ki nadaljuje svojo pot, ne glede na ovire. Vse dobro jim želimo še naprej.

Metka Atelšek Oman, zborovodkinja

Ana Rotovnik, predsednica MePZ

Janko Zelcer, predsednik DU Šoštanj

Fanika Apat, pri zboru že 43 let

Župan Darko Menih, prof.

Društvo upokojencev Šoštanj obvešča svoje članice, člane in ostale občane, da s **torkom, 2. 6. 2020, ponovno odpira uradne ure društva**, ki bodo kot pred izbruhom koronavirusa Covid-19 vsak torek in petek od **8. do 11. ure (razen ob praznikih)**.

Vstop v prostore društva je dovoljen samo zdravim osebam.

V prostorih društva je obvezna uporaba zaščitne maske.

Vsak obiskovalec se z vstopom v prostore društva zaveže k doslednemu spoštovanju vseh priporočil in navodil za odgovorno ravnanje, do preklica varnostnih ukrepov.

Vhod v prostore društva je pri Trgu bratov Mravljakov (kot pred obnovo).

Šoštanj, 22. 5. 2020

upravni odbor DU Šoštanj

PEVSKI ZBOR DRUŠTVA UPOKOJENCEV ŠOŠTANJ

70 let

1950 – 2020

Jubilejni koncert
21. MARCA 2020, OB 19. URI
V KULTURNEM DOMU ŠOŠTANJ

IZ ZGODOVINE

Grofje Thurni, lastniki gospodstva Šoštanj

Grofje Thurni, lastniki gospodstva Šoštanj preko vsega 18. stoletja, naj bi bili »po rodu z bližnjega gradu Turn v Hrastovcu pri Velenju«. Poznamo več rodov vitezov s škalskega Turna, ki so bili na grad nastavljeni v 13. stol. kot kunšperški vitezi, nato podrejeni vovbrškim/žovneškim/celjskim grofom, čeprav so si prizadevali za samostojnost/osamosvojitve. Ena od vej Thurnskih je izumrla v 15. stoletju, druga je obdržala grad Turn v fevdu do 16. stoletja.²

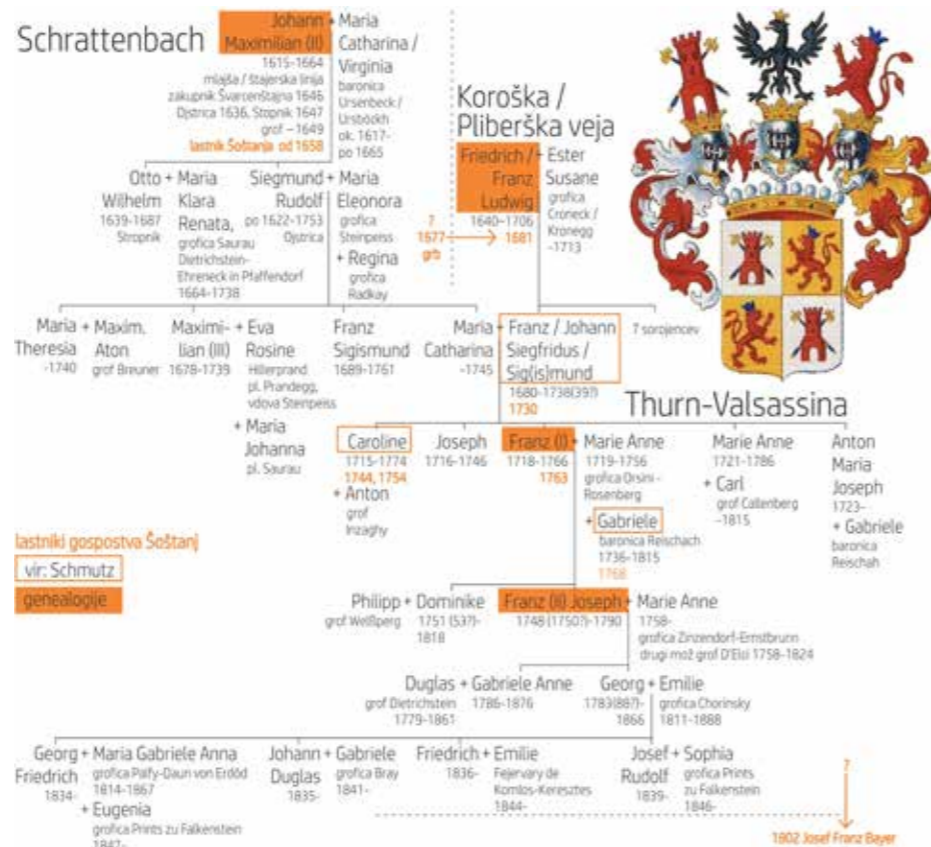
Potemtakem šoštanjski Turni – ki so po statusu grofje in nastopajo v 17. in 18. stoletju – ne morejo biti z gradu Turn v Škalah. Šlo je za člane zelo široko razvejane rodbine Thurn-Valsassina, ene najstarejših plemiških rodbin v Evropi.³ Thurni naj bi npr. samo na Štajerskem posedovali gospodstva Zbelovo (Plankenstein, JZ od Poljčan), Šoštanj (Schönstein), Turnišče (Thurnisch, pri Ptuj), Turnovetz, Arnež (Arnfels, ob Pesnici, SZ od Maribora v Avstriji), Anderburg (pri Šentjurju), Legen (Lechen, pri Slovenj Gradcu), Lainhof, Schönbüchel, Borl (Ankenstein), trg Lemberg, Šentjur pri Rifniku (St. Georgen bei Reicheneck), hišo in vrt v Gradcu, dve hiši na Grabnu (auf dem Graben), Žovnek (Saneck) in urad Braslovče (Prašberg).⁴

Thurni, ki so posedovali Šoštanj, so bili člani t. i. Koroške/Pliberške linije rodbine Thurn. V digitaliziranih genealoških priročnikih s konca 18. stoletja sta kot lastnika gospodstva Šoštanj izrecno navedena dva: Franz (I) in njegov sin Franz (II) Josef.

»**Franz**, * 13. 11. 1715, gospod gospodstev Pliberk na Koroškem, Šoštanj in Kacenštajn na Štajerskem, tudi Radovljice [Rattmanstorf] na Kranjskem, vitez madžarskega reda sv. Štefana, cesarsko kraljevi resnični tajni svetnik (od 18. 12. 1763), feldmaršal leutnant mlajšega princa in nadvojvode, nazadnje višji dvorni mojster in konferenčni minister velikega vojvode Toskane, * 9. 2. 1766 v Firencah. 1. žena Marie Anne, roj. grofica Rosenberg, * 8. 9. 1719, poroka 1747, † 17. 10. 1756. 2. žena Gabriele, roj. baronica Reischach, poročena 14. 5. 1765, bila je vrhovna dvorna mojstrica velike Toskanske vojvodinje do 1770.

»**Franz Josef**, * 1750, gospod fidejkomisnega gospodstva Pliberk in Šoštanj, cesarsko kraljevi komornik, general major in imetnik 2. topniškega regimeta. Pri Giurgiu so ga 8. junija 1790 Turki razsekali na kose. Žena Maria Anne, roj. grofica Zinzendorf-Ernstbrunn, * 9. 7. 1758, poročena 3. 2. 1783, dama Reda zvezdnega križa in cesarsko kraljeva dvorna dama.«⁵ Franc (II) je ustvaril železarski imperij na Koroškem, fužine v Mežici in Črni.⁶ O Francu (II) kot

»junaku zadnje avstrijsko-turške vojne« je dr. Miha Preinfalk zapisal: »V čas njegove aktivne vojaške kariere sodi zadnja avstrijsko-turška vojna, ki je izbruhnila leta 1788 in je s spremenljivo srečo trajala tri leta. Avstrijcem /.../ je oktobra 1789 celo uspelo zavzeti Beograd, nato pa so se turške sile znova zbrale in začele ofenzivo. Vojne proti Turkom se je ob samem izbruhu leta 1788 udeležil tudi grof Franc Thurn. V prostranih močvirjih Srbije in Romunije ob Donavi ga je

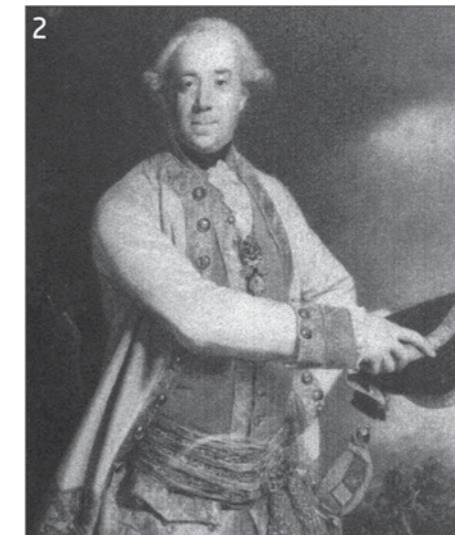
Povezava grofovskih rodbin Schrattenbach in Thurn-Valsassina, lastnikov gospodstva Šoštanj¹³

napadla mrzlica, zaradi česar je zelo oslabil [ni mogel jahati] in postal lahka tarča nenadnega turškega napada pri romunskem kraju Giurgiu ob Donavi 8. junija 1790. Ob njegovi smrti so izšli številni nekrologi in žalostinke, ki so kazali na veliko priljubljenost generala Thurna.«⁷ Po podatkih Lexikona Štajerske Carla Schmutza so bili grofje Thurni lastniki Šoštanja od leta 1681: »Friedrich Ludwig grof Thurn 1681, Sigismund grof Thurn 1730, Maria Carolina grofica Inzaghy, rojena grofica Thurn, 1744, 1754; s 13. julijem 1763 Franz grof Thurn; z 28. novembrom 1768 Gabriele grofica Thurn.«⁸ Šele leta 1802 (1806?) je kot lastnik gospodstva naveden Josef Franz Bayer (spet manjka vmes nekaj lastnikov). Te podatke o Thurnih iz leta 1822 sta dobesečno povzela tako Orožen⁹ kot Hribernik¹⁰ in po 200 letih še vedno čakajo na kritično preverbo. Glede na kamnito ploščo z grbom Schrattenbachov in letnico 1677, ki je ohranjena v Šoštanju, so Schrattenbachji vsaj tedaj še posedovali Šoštanj. Najprej se je zdelo, da so grofje Thurni

ROK POLES

Šoštanj od Schrattenbachov dobili z ženitvijo staršev Franza (I), to sta bila: »Franz Seyfried/Siegfried, gospod fidejkomisnega gospodstva Pliberk in Radovljica, kraljevi tajni svetnik in deželni vicedom na Kranjskem 1726, † 1738. Žena Maria Catharine, hčerka Sigismunda Rudolpha grofa Schrattenbacha, dama Reda zvezdnega križa, † 1745.«¹¹

Za lažjo predstavo družinsko drevo.¹²

Franz (I) in njegova žena

Marie Anne, rojena grofica Orsini Rosenberg

Franz (II) in njegova žena

Franz (II) in njegova žena

Marie Anne, rojena grofica Zinzendorf-Ernstbrunn

Grofje Thurni, lastniki gospodstva Šoštanj, portreti z gradu Pliberk¹⁸

in krstne priče v matičnih knjigah šmihelske in škalske župnije: Lavrencij Zaun (1689, 1692), Gabrijel Radiznik (1692), Janez Jurij Priller (1694-96), Janez Joahim Lemacher (1698), Jožef Kasteliz (1723), Franc Mihael Kastelic (1755), Maks Fossil (1770).¹⁶

Orožen navaja prepis podrobne pogodbe, sestavljene v Šoštanju, s katero je Marija Karolina grofica Thurn polzelskemu malteškemu viteškemu redu podpisala dovoljenje za odstop kosa zemlje šoštanjskega podložnika Urbana Pižorna za gradnjo cerkve in drugih potrebnih stavb na Gori Oljki (23. 8. 1754).¹⁷ Na osrednjem družinskem gradu grofov Thurnov v Pliberku so ohranjeni portreti plemičev – lastnikov gospodstva Šoštanj, o katerih smo govorili. Objavil jih je dr. Preinfalk v zapisu o grofih Thurn-Valsassina na Koroškem, treba pa jih je ozavestiti tudi v šoštanjski kontekst.

¹ Ivan Stopar: Šoštanj – Turn. Grajske stavbe v Šaleški dolini. V: Naš čas, 12. 9. 1980, 14. Ivan Stopar: Turn pri Šoštanju. V: Grajske stavbe v osrednji Sloveniji. Med Kozjanskim in porečjem Save, Partizanska knjiga 1993, str. 112. Povzemajo: Milena Koren Božiček: Umetnostno-zgodovinski oris mestnega jedra in značilnih objektov v Šoštanju. V: Šaleški razgledi 2, Titovo Velenje, 1989, 145. http://www.gradovi.net/grad/sostanj_vosnjakova_grascina.

² Dušan Kos: Vitez in grad, ZRC SAZU, Ljubljana 2005, str. 382 ss. Tone Ravnikar: V primežu medplemiških prerivanj, Pedagoški inštitut, Ljubljana 2010.

³ Miha Preinfalk: Grofje Thurn-Valsassina na Koroškem. V: Kronika 2/2008, 247.

⁴ Chr. von Stramberg: Das Rheinufer von Coblenz bis Bonn, 13. zvezek. R. F. Hergt, Coblenz, 1867, str. 728.

⁵ Christian Friedrich Jacobi: Des Genealogischen Hand-Buchs Zweyter Theil, str. 370. Genealogisches Reichs- und Staats-Handbuch: auf das Jahr 1801, 1. del. Frankfurt na Maini, str. 735.

⁶ <https://www.kamra.si/digitalne-zbirke/item/grofje-thurn-valsassina-in-ravne.html>, 1. 4. 2020.

⁷ Preinfalk, Grofje, 256.

⁸ Carl Schmutz: Historisch Topographisches Lexicon von Steyermark, III del. Graz 1822, str. 510.

⁹ Ignaz Orožen: Das Bisthum und die Diözese Lavant., 5. del. Graz 1884, str. 418.

¹⁰ Franc Hribernik: Mesto Šoštanj, zgodovinski opis. Občina Šoštanj, Šoštanj, 1998, str. 54.

¹¹ Jacobi, Des Genealogischen Hand-Buchs ..., 370. Tudi: Johann Hübners ... Genealogische Tabellen: nebst denen darzu ..., 3. del, Leipzig 1766, tab. 769. Genealogisches Reichs- und Staats-Handbuch navaja drugo verzijo Frančevih prednikov.

¹² Gothaisches genealogisches Taschenbuch der feutschen gräflichen Häuser auf das Jahr 1826, Gotha, str. 125.

¹³ Drugi viri navajajo, da je bila žena Siegrida/Sigismunda Marija Eleonora grofica Oettingern-Wallerstein in žena njegovega dela Henrika Ludvika Kristina baronica Schrattenbach. Preinfalk, Grofje Thurn, preglednici str. 253, 258, po Rauscher, Ernst: Die Grafen von Thurn-Valle-Sassina-Como-Vercelli Freiherren von Kreuz, Carinthia 1863. – Zadnji rod po: Gothaisches Genealogisches Taschenbuch der Graeflichen Haeuser 1879, str. 944.

¹⁴ Rauscher, Die Grafen, 394.

¹⁵ SiLA HS-1385. Rok Poles: Zaklad starega gradu varuje črni pes. List, Šoštanj 2020.

¹⁶ Hribernik, Mesto, 54, 55.

¹⁷ Ignaz Orožen, Das Bisthum und die Diözese Lavant., 3. del. Graz 1880, str. 482–485. Povzema Hribernik, Mesto, 54.

¹⁸ Slika 2: <https://www.kamra.si/digitalne-zbirke/item/grofje-thurn-valsassina-in-ravne.html>, ostale slike po: Miha Preinfalk, Grofje Thurn-Valsassina na Koroškem, Kronika 2/2008, foto Barbara Žabota.

DOGODKI IN LJUDJE

Dom Zimzelen v času karantene

Dne 6. 3. 2020 je naš dom zapri vrata. To je pomenilo konec obiskov, tako svojcev kot tudi prstovoljcev, ki vodijo kakšen krožek, frizerke, nobenih prireditev, svete maše ... Odpovedali smo vse skupinske aktivnosti, tudi skupinsko telovadbo. Jedilnico in bivalne prostore smo uredili tako, da smo zagotovili primerno razdaljo med stanovalci. Stanovalce smo prosili, da se zadržujejo v okoličici doma, zaposleni pa dajemo še večji poudarek razkuževanju, ob prihodu v službo se nam izmeri telesna temperatura in moramo nositi maske.

Ali se sliši grozno? Prvi teden smo se tako tudi počutili skupaj s stanovalci, redno smo spremljali poročila in vsi smo vedeli, koliko imamo okuženih v Sloveniji. Potem smo pa malo zadihali in ugotovili, da se imamo lahko vseeno lepo, le nekaj sprememb je bilo treba uvesti. Tako smo imeli manjše praznovanje ob materinskem dnevu, ko je naša zaposlena v vsaki bivalni enoti prebrala pesem Toneta Pavčka, nato pa še eno zapela ob spremljavi kitare. Na ta način smo se izognili združevanju in prehajanju med nadstropji. Nadaljevali smo s krajšo telovadbo po enotah, večkrat kaj zapeli in se zamotili z ročnimi deli. V enem nadstropju so toliko napletli, da so v pletenine oblekli sedežno in nekaj klopi. Tudi striženje in urejanje pričeske so uredile kar zaposlene. Zaposleni imamo mnogo talentov, ki so v takšnem položaju pokukali na plano. Pa koliko pralnih mask se je sešilo v domu! Še stanovke so pomagale pri tem.

V času praznovanja velike noči je gospod dekan Jože Pribožič naredil blagoslov doma od zunaj, stanovalci pa so ga pozdravili z balkonom. Stanovalce in svojce smo spodbujali k pisanju pisem in voščil. Koliko veselja je bilo ob prejetih pismih! Na veliki petek smo imeli tudi molitev križevega pota, ki je potekal skozi vso hišo. Veliko hvaležnih besed smo bili deležni s strani stanovalcev. Dom smo okrasili prazniku primerno, imeli smo celo nekaj butar, seveda pa brez barvanja jajčk v čebulnih olupkih tudi ni šlo. Potem se je zgodila pomlad. Sonček je bil že topel, zato smo stanovalce pospremili na svež zrak po D-vitamin. Ker se je zunaj nabrala velika skupina, seveda z vsemi predpisi razporejeni po parku, smo imeli telovadbo. Imeli smo se tako lepo, da smo s telovadbo nadaljevali ob vsakem lepem dnevu, na koncu pa običajno zapeli še kakšno zimzeleno pesem. Konec meseca aprila so nas razveselili tudi glasbeniki s koncerti na prostem. Tako nas je z ubranim petjem presenetila bodoča delovna terapevtka Urška, ki je v domu opravljala obvezno prakso in smo jo poznali. Prišla je skupaj s kitaristom Franjem Jurevičem in nas popeljala v slovenske zimzelene skladbe. Razveselila nas je tudi Dunja Vrhovnik iz Slovenj Gradca, dogodek pa so celo posneli za Koroško regionalno televizijo. Nazadnje je prišla še Suška banda iz Savinjske doline, katerih instrumenti so glasno zadoneli po naši Mesečevi dolini.

Z vami bi rada delila tudi pogled na to obdobje s strani naše 87-letne stanovke **Metke Mahne**. Zapisala je takole:

Vsako pomlad se srečujemo z običajnimi prehladnimi virusi, letos pa smo »bogatejši« še za COVID-19, kar je za nas in vse človeštvo nekaj novega. V DEOS Centru Zimzelen se do sedaj še nismo srečali z njim, za kar se prav gotovo lahko zahvalimo osebju doma, ki je pravočasno sprejelo ustrezne ukrepe. Občutne omejitve smo stanovalci našega doma začuda mirno sprejeli. Navadili smo se, da osebje nosi obrazne maske in rokavice, prav tako si tudi mi roke skrbno razkužujemo. Pred dom lahko gremo eno uro dopoldan in eno uro popoldan, kar stanovalci, ki lahko hodimo, s pridom izkoriščamo. Ko se sprehajam pred domom, pomislim: »Kakšna sreča, da imamo naš park v mirnem in zelenem okolju!« Tudi cvetja na okrasnih grmih in na gredicah je vedno več, kar nas razveseljuje. Pogrešamo pa običajne dejavnosti in

SUZANA MENHART

krožke. Zato pa imamo ob lepem vremenu telovadbo na prostem, ki jo na koncu naša fizioterapevtka Suzana popestri z igranjem na kitaro in pesmijo. Po živitev našega vsakdana so v zadnjem času glasbeniki, ki so nam pripravili koncerte na prostem. Za nekatere je bilo najtežje sprejeti prepoved obiskov. Zaposleni so se zelo potrudili pri videoklicih in ostalih vrstah komunikacije s svojci. Osebno zelo pogrešam našo frizerko Polonco Ocepek. Ko so mi pojasnili, da še nekaj časa ne bo smela k nam, sem se razočarana vprašala: »Kaj naj naredim? Naj se zjočem ali smejim?« Odločila sem se, da se bom smejala in to vsak dan.

Verjeli ali ne, pomagalo je!

Pletenje

Foto arhiv DEOS

Pesem po telovadbi

Foto arhiv DEOS

Koncert Urške in Franja

Foto arhiv DEOS

16. maj 1956 – 16. maj 2020 = 64 let TEŠ

Šoštanj, 15. 5. 2020 – Termoelektrarna Šoštanj (TEŠ) že 64 let igra pomembno vlogo v elektroenergetskem sistemu Slovenije in skupaj s Premogovnikom Velenje ostaja nepogrešljiv stebler slovenske energetike.

Odločitev o gradnji Termoelektrarne Šoštanj je bila sprejeta leta 1946. Pogojevale so jo velike potrebe po električni energiji in velika ležišča premoga v Šaleški dolini. Gradnja se je pričela leta 1947, a so jo zaradi številnih zapletov nadaljevali pet let kasneje.

Leta 1956 je bila končana gradnja prvih dveh blokov elektrarne. Blok 1 z močjo 30 MW je začel obratovati 16. maja 1956, blok 2, prav tako z močjo 30 MW, pa septembra istega leta. Leta 1956 je tako TEŠ začel oddajati električno energijo v slovensko omrežje.

Leta 1960 je bil zgrajen blok 3 z močjo 75 MW, ki je zaokrožil skupno moč elektrarne na 135 MW in s tem je TEŠ postala največji termoeenergetski objekt v tedanji Jugoslaviji. Leta 1972 je pričel proizvajati električno energijo še blok 4 z močjo 275 MW. Pet let kasneje pa so šoštanjski elektrarni dodali še blok 5, ki je z močjo 345 MW skupno inštalirano moč TEŠ povečal na 755 MW. Blok 5 je bil nato leta 2018 reaktiviziran in ekološko saniran. Leta 2008 sta bili na peti blok inštalirani plinski turbini, ki sta še danes del sistema za zagotavljanje terciarne rezerve proizvodnje električne energije in toplotne energije v primeru izpada katerih od blokov. Istega leta je bil

MONIKA OŠTIR

trajno zaustavljen blok 2, leta 2010 blok 1, leta 2014 blok 3 ter leta 2018 blok 4.

Nepogrešljivi člen v verigi zagotavljanja varne in zanesljive oskrbe Slovenije z električno energijo je blok 6, ki je z obratovanjem začel leta 2014 in nadomešča tehnološko zastarele in ekonomsko nerentabilne bloke 1, 2, 3, in 4. Z blokom 6 zaradi najsodobnejše tehnologije z manjšo količino porabljenega premoga zaradi povečanega izkoristka proizvedemo enako količino električne energije z do 30 % manjšimi izpusti CO2 kot v preteklosti.

TEŠ, ki je leta 2001 postala ena izmed družb Holdinga Slovenske elektrarne (HSE), je sodobna termoelektrarna, ki proizvede povprečno 1/3 vse električne energije v Sloveniji. V vseh letih, od začetka delovanja do danes, je TEŠ proizvedla 165.830.495 MWh električne energije in pri tem porabila 191.178.637 ton premoga. Sočasno s soproizvodnjo proizvede še cca. 350 GWh toplotne energije na leto za potrebe ogrevanja v Šaleški dolini in na ta način prispeva k čistejšemu zraku. V TEŠ se zavedamo nujnosti zmanjševanja toplogrednih izpustov oz. postopnega razogličičenja, zato iščemo dolgoročne okoljsko manj obremenjujoče rešitve ob zavedanju, da je ta energetska lokacija prepotrebna. Ena izmed rešitev je dodajanje alternativnega goriva SRF k primarnemu energentu lignitu. V TEŠ smo na osnovi dosedanjih strokovnih študij in primerjalnih rezultatov v drugih podobnih termoelektrarnah prepričani, da je sosežig nadomestnega goriva SRF sprejemljiva rešitev tako z vidika termoelektrarne kot tudi z lokalnega in z nacionalnega vidika. S tem proaktivno pristopamo k uresničenju smernic za razogličičenje in izboljšujemo učinkovitost pridobivanja električne energije in toplote za ogrevanje Šaleške doline.

Blok 1 in 2

Foto arhiv TEŠ

Pogled na elektrarno z JZ strani

Foto arhiv TEŠ

75 let kapitulacije Nemčije

Ob dnevu zmage so položili vence pri spominski plošči v Topolšici

9. maj je pomemben dan za svetovni mir, saj je bil tega dne prav v Topolšici pred 75 leti podpisan akt o kapitulaciji nemške vojske v Jugovzhodni Evropi, kar je pomenilo formalni konec druge svetovne vojne v takratni Jugoslaviji in celotni Jugovzhodni Evropi. 8. maja ob 10. uri so v sodelovanju s častno stražo Slovenske vojske in treh praporščakov položili štiri vence k spominski plošči v spominskem parku v Topolšici. 9. maj v Topolšici praznujejo kot trojni praznik: dan zmage, dan Evrope in krajevni praznik ter velik praznični dogodek za Občino Šoštanj. V počastitev vseh treh praznikov vsako leto Krajevna skupnost Topolšica, Občina Šoštanj in Mestna občina Velenje pripravijo osrednjo slovesnost ob dnevu zmage in polaganje vencev pri spominski plošči zraven spominske sobe »9. maj«. Tokrat zaradi pandemije s koronavirusno boleznijo proslave ni bilo. So pa položili štiri vence. Prvi venec sta položila predsednik ZB NOB Slovenije Marijan Križman in generalni sekretar ZB NOB Slovenije Aljaž Verhovnik. Drugi venec so položili podžupan Mestne občine Velenje Peter Dermol, župan Občine Šoštanj Darko Menih in predsednica Krajevne skupnosti Topolšica Petra Lipičnik. Tretji venec so položili podpredsednik ZB NOB Velenje Bojan Voh, predsednik KO ZB Topolšica Branko Sevčnikar in predsednica KO ZB Šoštanj Vanica Petrovič, četrti venec pa je položila podpredsednica Socialnih demokratov Andreja Katič s še dvema spremljevalcema. Le ob kukavičjem petju in petju drugih ptic iz zdraviliškega parka, v precej sterilnem vzdušju, uradnih predstavnikov Republike Slovenije (razen omenjenih treh častnikov Slovenske vojske, ki so postavili častno stražo) ni bilo. Doslej so se dogodku običajno odzvali nekateri ministric in ministri, predlani in lani predsednik države Borut Pahor, ob slovesnosti pa letos ni bila izrečena tudi nobena poslanica. Dejstvo pa je, da je bil 9. maj dogodek, pomemben za varnost in osvoboditev Evrope, za osvoboditev Jugoslavije in konec vojne v Sloveniji. Mnogi govorci v preteklih letih so se spraševali, zakaj spominski dogodek z zgodovinskimi dejanji nima vsedravnega obeležja in temu primerne pozornosti? Tokrat pa vse tiho je bilo!

Je vključenost Slovenije v Evropsko zvezo in Nato kakšen garant, da do podobnih agresij na našo domovino v prihodnosti ne bi moglo priti? Kot smo slišali že večkrat prav na teh spominskih dogodkih, je nacionalna varnost naše idilčne dežele še vedno krhka, ne le zaradi ekonomske odvisnosti in še ne dokončno vzpostavljene meje s sosednjo Hrvaško. Varnost pa ni samoumevna tudi zaradi naših notranjih političnih nesoglasij, ki večkrat zapretijo celo notranjem miru in blagostanju državljanov.

Ob dogodku smo vprašali tri izmed polagalcev vencev o tem, kaj še pomeni, kaj sploh pomeni dogodek za lokalno skupnost, za vso Šaleško dolino in Slovenijo v današnjem času, ko je spomin

prekrilo sedem in pol desetletij, ko je že tri desetletja za nami vojna za slovensko suverenost in se je v osrednjem delu naših nekdanjih balkanskih republik zgodila brutalna morija.

Petra Lipičnik, predsednica KS Topolšica
Dogodek 9. maja 1945, ko je bila v Topolšici podpisana ena od štirih delnih vdaj nemške vojske, je za Topolšico in prav tako tudi vso Slovenijo pomemben dogodek, saj se je s tem končala druga svetovna vojna na slovenskih tleh. V Topolšici s ponosom ohranjamo spomin na ta dan, na ta dan praznujemo tudi praznik krajevne skupnosti. V Zdraviliškem parku je spominska soba, ki predstavlja nemško kapitulacijo armadne skupine E in nemških sil za JV Evropo. Urejena je tako, da jo je mogoče obiskati 24 ur na dan in obiskovalci si lahko s pritiskom na gumb ogledajo kratek film o dogodkih iz maja 1945. Dan zmage vsako leto slavnostno obeležimo z osrednjo slovesnostjo in številnimi drugimi dogodki ob krajevnem prazniku. Letos žal zaradi epidemije teh dogodkov ni bilo, jih bomo nadoknadili, upam, že prihodnje leto. Vesela sem, da vsako leto skupaj z Občino Šoštanj, MOV Velenje in Festivalom Velenje pripravimo slovesnost ob dnevu zmage z visokimi gosti, kar presega okvirje kraja, občine in naše doline. Sem mnenja, da bi morala biti v Topolšici 9. maja osrednja slovenska proslava ob dnevu zmage.

Darko Menih, Petra Lipičnik in Peter Dermol

Foto Jože Miklavc

Spominski muzej 9. maj v Zdraviliškem parku v Topolšici

Foto Jože Miklavc

JOŽE MIKLAVC

Darko Menih, župan Občine Šoštanj

Letos mineva 75 let od velikega zgodovinskega dogodka, ki se je zgodil 9. maja 1945 prav tu v naši vasi Topolšica. Tega dne je bila podpisana brezpogojna kapitulacija nemških sil za JV Evropo. KS Topolšica praznuje 9. maj kot vsakoletni praznik KS Topolšica, dan Evrope in podpis kapitulacije nemških sil za južno Evropo. Ni opravičila za krute usode posameznikov in za zločine proti človeštvu. Danes smo Slovenci politično in idejno sicer različni in na trenutke ne najdemo skupnega pogleda na preteklost, vendar najdimo skupno pot, ki nas bo združevala, da bomo živeli lepše in mirneje. Svet je takšen, kot je. Ne moremo ga spremeniti, zavedajmo pa se, da se lahko preobrazimo sami. Drugim vzbujamo zaupanje, da bodo pripravljene tudi kaj razumeti. Nasprotovanje rodi le nasprotovanje, sila silo. Pravijo, da človek pozablja, da mora pozabiti vse, kar je bilo hudo in slabo, da lahko živi naprej, vendar grozot, ki so se zgodile med II. svetovno vojno, prav gotovo nikoli ne bomo mogli pozabiti. Svoboda ni prišla sama od sebe, ampak je za to zaslužnih cel niz dogodkov in med najbolj zaslužnimi

ste prav gotovo vi, borke in borci NOB. Seveda pa bi morali mediji in zgodovinarji še bolj poudariti, da se je ta zgodovinski trenutek zgodil prav pri nas, v Topolšici, v vasi s tisoč prebivalci. Torej se morajo dogajati taka srečanja, kot je današnje, da nas opominjajo in hkrati prepričujejo, da se grozodjstva iz preteklosti ne bi več ponovila. Ni opravičila. Spominska soba v Topolšici je posvečena prej povedanim dogodkom. Za stekleno steno je rekonstrukcija podpisa kapitulacije, ki je pomenila enega najpomembnejših dogodkov na naših tleh v času 2. svetovne vojne.

Ni pa prav, da vsako leto znova na ta dan pozabljajo na Topolšico in je ne omenjajo ali pa samo mimogrede. Nehali smo upati, da bomo dočakali praznovanje na državnem nivoju.

9. maja v Topolšici zlom nemškega rajha

Foto Jože Miklavc

Zvone Šmon

Kletar iz Raven pri Šoštanju že dve leti zapored »šampion« rdečega vina

O aktivnih članih in vodstvu Društva vinogradnikov Šmartno ob Paki, ki deluje na področju vse Šaleške doline in obrobja, smo že pred dobrim letom na kratko zapisali, da so že 23 let uspešni pri izobraževanju svojih članov in širše vinogradnikov, ki na tem delu Saša regije pridelujejo in kletarijo dobro vino. Med več kot 100 člani jih je okrog četrtnina tudi s področja občine Šoštanj. Eden teh je Ravenčan Zvone Šmon, ki je bil že dve leti zapovrstjo deležen časti in stiska rok predsednice DVŠP Mojce Praprotnik, župana in podžupana občine Šmartno ob Paki Janka Kopušarja ter Janka Avberška in obkraj časti in objema vinskih kraljic Slovenije, ki sta v letu 2018 in 2019 nosili vinski kroni. O tem, kaj mu pomeni takšen dosežek v konkurenci številnih kolegic in kolegov, ki pridelujejo in kletarijo vino z odličnimi ter vrhunskimi rezultati, nam je rudar Zvone povedal: »Druženje, vino v prehrani in za prijatelje, izživ kot hobi in dokazovanje pridobljenega znanja ob izobraževalnih priložnostih v okviru društva, so zame in za krog družine ter vseh, ki me obkrožajo, prijetna popestritev mojega dela v Premogovniku Velenje. Priznanji šampion leta '18 in '19 za rdeče vino (s kar 18,22 tč.), pa lanska medalja za renski rizling in še več drugih z nekoliko nižjimi ocenami

Andreja Katič, donedavna pravosodna ministrica v Vladi RS

Hvala organizatorjem teh dogodkov! Hvala, da skrbite za spominski park! Simbolno bi morala biti to državna proslava. Tu, v Topolšici se je s posredovanjem slovenske partizanske vojske končala druga svetovna vojna v Jugoslaviji in v Jugovzhodni Evropi. Letos smo se dogodkov zaradi zdravstvenih razmer spominjali le s položitvijo vencev. Skromno, a v srcu nič manj ponosno. V Topolšici ne postavljamo vprašanj, kdo je zmagal. Mi to dobro vemo! Tu je 9. maja 1945 nemški generalpolkovnik Lühr podpisal kapitulacijo skupine armad E. Kapitulacijo okupatorske vojaške grupacije, ki je bila po številu vojakov in količini orožja med najmočnejšimi na svetu, gotovo pa v Evropi. S tem »strojem« je bilo povzročena velika gorja.

Zaradi nacistične in fašistične ideologije so padle ogromne, tudi nepreštete žrtve. Neopisljivo je bilo tudi trpljenje civilnega prebivalstva. Topolšica je kraj, kjer se je rodilo novo obdobje, doba miru! Praznovanje je pomembno za starejše, ki so to agonijo preživljali in preživeli, a tudi za mladi rod, ki mora ohraniti spomin in ponos na padle, umrle in trpinčene svoje prednike. Ne gre le za pietetni spomin, gre za več, zlasti kot opomin. Zgodovina je učiteljica! Ne gre le za suhoparne podatke, spominjati se moramo skozi zgodbe posameznikov, družin in se ob tem zavedati, zakaj je do vojn prišlo. Ne ponavljajmo napak! Vrednote, na katerih je bila zgrajena povojna Evropa, so na preizkušnji. In na nas je, ali se ji bomo tako kot v preteklosti tudi danes, jutri, postavili v bran! Srečno!

Foto Jože Miklavc

JOŽE MIKLAVC

v preteklosti, mi povedo, da sem na pravi poti, da se izobraževanje in natančno delo obrestuje. Za takšne uspehe je zaslužen tudi pridelovalec grozdja, partner iz Virštanja, ki ob dobrih letinah pomeni že velik obet, osnovo k uspehu pri kletarjenju. Brez pravnega, natančnega in dobrega dela v kleti, brez večletnih izkušenj in nasvetov strokovnjakov ter kolegov uveljavljenih vinogradnikov pa takšnih ocen ne bi dosegal. Zato sem vesel, da sem

del tega društva, kjer smo se veliko naučili in se učimo tudi na strokovnih ekskurzijah v slovenskih vinogradih in kleteh, a seveda tudi v sosednjih državah. Vsakemu, ki bi želel sam pridelovati grozdje in dobro vino, bi svetoval, da je predpogoj vključitev v strokovno društvo s tega področja in edino te vrste je v bližnjem Šmartnem ob Paki.«

Podeljitelji in prejemniki šampionskih nazivov za leto 2019

Foto Jože Miklavc

GUTENBUCHEL

Kako vrniti življenje dvorcu Gutenbuchel

Opis stanja in aktualnega lastništva zemljiške in stavbne dediščine

V času, ko se na kompleksu dvorca Gutenbuchel razmahne pomlad, smo opravili ogled celotnega zemljišča, ki je bilo svoj čas, skupaj z vsemi stavbami, vrtovi in ograjami, kot enovita naselbina. Krajinarja, arhitekta in zgodovinarja pritegne lega in pozidava, poti, manjša stopnišča in velik stopniščni dostop (s kar 75 od 5 do 7 metrov širokimi terasnimi stopnicami) do osrednjega platoja, kjer je še dobro ohranjena osrednja zgradba dvorca. Prav tako fascinantno deluje spodnji vrt, ki je ograjen z več sto metri kovane železne ograje na zidanem podnožju, in »zbežana« zasadišče grmovnic in eksotičnih dreves. V celotnem ambientu parka, ki se razširja s pasom avtohtonega gozda tudi nad vilo Gutenbuchel, je prava dendrološka zakladnica posajenih ali naravno zasejanih drevesnih vrst, ki jemljejo dih.

Nedvomno je zastor magnolij nad stopniščem, ki delno zakriva prestižen pogled na pročelje rumene fasade, premišljeno posajen okras, ki vsako leto v času velikonočja ali nekaj kasneje zasije v nepričakovani kontrast z zelenimi iglavci jelke, smreke in cipres. Mogočna drevesa še drugih drevesnih vrst se dvigajo desno in levo za osrednjo stavbo in obkrožajo vrtnarski kompleks, kjer so še dobro vidni (slabo ohranjeni in nevdrževani) objekti svoj čas zastekljene vrtnarske lope z malim gospodarskim objektom in pomožnimi prostori. Ta del je podvržen naravnim silam, propadu in vandalizmu občasnih obiskovalcev. Nekdo je našel tu v mirnem zavetju gozda in spokojnosti vrta navdih za likovno ustvarjanje. Bolje rečeno, nekdo si je pač dajal duška v tem zapuščenem rajju in je iz svoje domnevno nevrotične utesnenosti sproščal energijo in napeposti v obliki barvnih likov in izbruhov. Videti je še sledi omaganega vrtnarja, ki je obupal nad pogoji kmetovanja brez vodnega vira in električne napeljavne, saj so desetletja brez skrbne nege oskrbnika tega dela opravila svoje. Z večjim posegom v ta vrt bi v dobrem letu zemljišče in obnovljene pomožne stavbe v »vrtnarskem« delu že vračali vložek. Zelenjavno-cvetlični del bi bil zanimiv za malo vrtnarjenje in sprehajalce ter celo turistični ogled. A

Parcelacija po lastnikih 2020, prikaz lastništva dvorca Gutenbuchel

Foto Jože Miklavc

Vzhodni del dvorca z impozantnim stolpičem nad osrednjim vhodnim portalom

Foto Jože Miklavc

JOŽE MIKLAVC

je velika ovira razparceliranost, raznotera lastnina tudi nezainteresiranih državnih lastnikov do te neverjetno posebne zapuščine. Težava pa je tudi vpliv zasebnih imetnikov sosednjih zemljišč. Mogočna drevesa, ki so skozi stoletje ostala nedotaknjena, so pravo bogastvo za ogled dijakov in študentov biotehniške stroke, gozdarje in botanike, ki bi lahko odkrili še kaj več kot le mnoge stotine, morda tisoče m³ lesne biomase. Prav neverjetno debela in visoka debela kažejo na dejstvo, da je naravno okolje sposobno samovzdrževanja in preživetja skozi stoletja. Kot takšen je kompleks Gutenbuchel pravi fenomen kot naravni biotop, ki bi ga morali ohraniti za vsako ceno danes, tu in zdaj.

Različni interesi in nezainteresiranost države Slovenije do rešitve Gutenbuchla

In kdo vse so lastniki ali mejaši parcel, ki so skozi desetletja prešle iz nekdaj zasebnega lastništva dinastije Woschnagg, mogočnih industrialcev in kulturnih Evropejcev, ki so dajali Šoštanj in Šaleški dolini vzgon, možnost dostojnega življenja in napredka? Po povojni nacionalizaciji in pregonu lastnikov, le zaradi germanskega porenja, je takratna oblast SFRJ razpolagala tako s stavbno kot zemljiško posestjo, kakšni pa so bili gospodarji v tistem času, je več ali manj znano. »Kar ni povsem moje, pač nima cene, za katero bi se bilo treba potruditi, vanjo vlagati in jo skrbno varovati!« Vprašali smo se, kaj vse spada k dvorcu in posestvu Gutenbuchel zdaj, ko so menda lastniki nekaterih parcel že vplivali na razkosanje prvotne celote zemljišč in objektov dvorca, ter kdo ima v najemu dele zgradbe in pomožne objekte? **Mateja Kumer, mag. ing. arh. (MK)**, ki se že več let ukvarja s stavbno dediščino in oživitvijo dvorca kot pooblaščenka Psihiatrične bolnišnice Vojnik, je že večkrat opozorila na nesmiselno dogajanje. Tudi tokrat sviri, da grede stvari preveč po svoje, na roke pa so le novim lastnikom, ki imajo svoje parcialne interese. Priskrbela je dokumente, ki pojasnjujejo del opisovane problematike. »Če se ozremo v zgodovino, je bila večina vitalnih posesti v Šoštanju v lasti družine Woschnagg. Konkretno območje dvorca Gutenbuchel pa je obsegalo celoten gozd, ki obdaja dvorec (tudi v smeri Topolšice), posest pod dvorcem in zemljišča v smeri proti mestu Šoštanju. Zanimivi so objekti in stavbe, ki so bili del celote dvorca. Žaga, ki je stala ob cesti v smeri proti Ravnam. Pred leti jo je Občina Šoštanj zaradi nevarnosti porušitve podrla. Elektrarna na vodni pogon, ki je včasih napajala dvorec z elektriko. Postavljena je bila prav tako ob cesti proti Ravnam, malo višje od žage. Žal jo je lastnik pred 4 leti porušil. Bazen, ki je spadal k celoti dvorca, je stal na podestu travnika levo pod dvorcem. Šoštanjčani se ga še spominjajo kot pravo kopališče s sodobnimi kabinami za preoblačenje. Zanimivo je, da je bila voda v bazenu zajeta iz bližnjega studenca. Bazen je bil okrogle oblike. Obod bazena je viden še danes, zasut pa je bil v času delovanja Psihiatrične bolnišnice Vojnik. Vhod – ob vstopu na posest dvorca stojita dva stebra, poleg njiju pa je pred leti stala tudi vhodna »kapija«, ki jo je Občina žal odstranila zaradi večje preglednosti ceste. Gospodarsko

poslojje – ob vznožju dvorca se nahajajo hlevi. Konji so imeli v času družine Woschnagg posebno pozornost. Nad hlevi je še danes odlično ohranjeno stanovanje Walterja Woschnagga. Objekti so v lasti Kmetijske zadruge, del objektov pa je v lasti zasebnega podjetja. Parterni del historičnega parka je v lasti fizične osebe. Historični park dvorca je razdeljen v solastništvo Premogovnika Velenje in Ministrstva za zdravje RS. Cesta, ki vodi do dvorca, je v lasti Občine Šoštanj. Dvorec in ostale stavbe so v lasti države, Ministrstva za zdravje RS. Gozd, ki obkroža dvorec, pa je v večini v lasti državnega Premogovnika Velenje. Treba je opozoriti, da je celotno in vplivno območje dvorca, ki sega tudi še v gozd, označeno kot kulturni spomenik lokalnega pomena. Ob postopku denacionalizacije je dobila družina Woschnagg vse povrnjeno »v naravi«, očitno pa je večino teh zemljišč odkupil Premogovnik Velenje kot nadomestilo rudarskih škod. »Kumrova je še pristavila: »Ponovno poudarjam, da mora dvorec s parkom ostati celota. Glede na zgoraj opisano, smo s porušitvijo objektov in nesmiselno delitvijo zemljišč izgubili krasne objekte kot tehnične in kulturne vrednote.« Hkrati nam je posredovala uporabne podatke, ki jih je pridobivala ob svojem zavzetem proučevanju zgodovine družine oz. dinastije Woschnagg in večletnem prizadevanju, da bi dvorec Gutenbuchel in zemljišča, pomožne objekte ter park kar najhitreje zaščitili in vsaj deloma vrnili nove funkcije, ki bi koristile lokalni skupnosti, domačinom in turizmu v Šaleški dolini.

Vlaganje v obnovo (investicije) v zgradbe dvorca

V času delovanja dislociranega oddelka Psihiatrične bolnišnice Vojnik (PBV) je bil dvorec ves čas dobro vzdrževan. Bolnišnica je imela v načrtu širitev, do katere pa ni prišlo. Preden so dvorec zapustili, so sanirali streho. To je bilo ključnega pomena, da je dvorec še danes v stanju, kot je. Treba je omeniti, da so varovanci in osebje Psihiatrične bolnišnice Vojnik zelo lepo skrbeli tudi za interier in pohištvo v dvorcu. V parku so urejali gredice v namen terapije in urejene podobe okolice. Vrtnarji Psihiatrične bolnišnice še danes poskrbijo za večji del košnje v okolici dvorca. Občina Šoštanj je v letu 2018 sanirala in uredila novo nasutje na cesti do dvorca. Dela so potekala pod nadzorom Zavoda za varstvo kulturne dediščine Območne enote Celje. Občina Šoštanj tudi že dve leti zapored izvaja del čiščenja parka preko počitniškega dela študentov in dijakov. Zadnjih nekaj let za zunanjo podobo in urejenost skrbi domačinka Metka Meh, ki s svojo srčnostjo in trdno voljo ureja okolico parka. Ob priložnostnih akcijah so povabili k sodelovanju tudi ostale občane, pri čemer je bilo sodelovanje spodbudno. Pomagati so prišli bližnji sosedje in udeleženke Šole zdravja – skupina Šoštanj, ki imajo zelo pozitiven odnos do različnih dejavnosti za prijetno in zdravo bivanje v okolju Šoštanja.

V nadaljevanju bomo izvedeli še veliko zanimivih dejstev – prizadevanja Občine Šoštanj za ohranitev pomembnejših delov in funkcij stavbnega in zemljiškega dela, o pomenu zgodovinskega dogajanja, načrtih ministrstva za zdravje oz. PBV.

Grafični prikaz posestnega lastništva je preskrbela M. K.

Zaradi stoletnih kapitalnih primerkov dreves sta park in gozd neprecenljive vrednosti. Foto Jože Miklavc

Na srečo je precej objektov v dobrem gradbenem stanju.

Foto Jože Miklavc

Park sameva opuščeni in žalosten v spomladanski vegetaciji.

Foto Jože Miklavc

INTERVJU

Nova energija in tradicija

Marko Potočnik in KUD Ravne

Marko Potočnik, predsednik KUD Ravne, je »mlado« ime, ki pa je v kraju in širše že prepoznano. Vedno me navdušijo ljudje, ki imajo dobre ideje in hkrati tudi poiščejo pot za realizacijo. Z Markom sem se srečevala že prej, a o svojem talentu in znanju ter sposobnostih me je prepričal predvsem kot predsednik KUD Ravne in tudi kot voditelj. Oder ga ima rad in on njega. Pa ne samo to. Marko Potočnik je eden tistih ljudi, na katerega se lahko zanesete. Delaven in dejaven in to so vrline, ki jih naša družba nujno potrebuje. Zato sem prepričana, da ga bo pot iz Raven vodila vsepovsod. In da se bo vedno vračal tudi tja.

Kako dolgo deluješ v kulturi?

S kulturo sem povezan že od svojih osnovnošolskih let. Zasluge za to nosijo Podružnična osnovna šola Ravne in moja takratna učiteljica, ki sta me povezala s Kulturno-umetniškim društvom Ravne (v nadaljevanju KUD Ravne). Kar kmalu sem pričel z nastopanjem na prireditvah v domačem kraju, zadnjih nekaj let pa se intenzivneje ukvarjam s prireditvami kot moderator in napovedovalec.

Si bil tudi v času študija aktiven, koliko v kraju in koliko drugje?

Seveda, kje drugje kot v svojem domačem kraju! Ljubljana me ni pritegnila, tam se nikoli nisem počutil preveč sproščene. Kot da sem že takrat slutil, da je moje poslanstvo v okolju, kjer sem odrasčal, kjer so me vedno čakali družina in prijatelji. V času študija sem postal tudi član Upravnega odbora KUD Ravne. K sodelovanju me

je povabil prejšnji upravni odbor, ker so si želeli vključiti mlade s svežimi idejami. Slednjih sem imel že takrat kar precej in počasi, leto za letom, sem pričel uresničevati svoje ideje.

Kaj si si želel, ko so ti zaupali mesto predsednika KUD Ravne in od kdaj vodiš to društvo?

Sprva nisem bil prepričan, da bi mesto res prevzel. V življenju sem bil vedno »ziheraš« in se nobenega projekta nisem lotil, če nisem bil že v samem začetku popolnoma prepričan, da mi bo uspelo. Delo predsednika zahteva prosti čas, odgovornost, predanost, voljo, lahko si nagrajen s pohvalo, lahko prejmeš kritiko. Ko sem o vsem res dobro premislil, sem se pred dvema letoma odločil, da prevzamem vlogo predsednika KUD Ravne. Ljudje so me že dobro poznali, vedeli so, kaj lahko od mene pričakujejo. Nekako sem imel občutek, da mi zaupajo, da ohranjam in nadgrajujem bogato kulturno dediščino, ki jo društvo ima.

Kultura je bila v Ravnah vedno »doma«, kaj si si zadal kot prioriteto?

Toliko lepega, kot sem doživel v društvu, nima vsak priložnosti doživeti. Društvo nosi moje spomine na mladost, ko sem kot otrok nastopal na prireditvah ob materinskem dnevu, zaključku šole na Vasi pri Krajevni lipi ali pa, ko so mi prvič nadel naglavni mikrofoni in je bila cela dvorana prepričena meni kot voditelju.

Vedno sem stremel k ohranjanju starih vaških običajev, ki so ponekod drugje na vaseh že izginiti. Kdo jih bo ohranjal, če ne kulturno društvo v kraju? Trudim se tudi, da je nivo izvajanja prireditev v Ravnah visok. Vsako leto je treba ponuditi kaj drugega, svežega, slediti kulturnim novostim in smernicam. Prepričan sem, da je tako uspeh zagotovljen. Odkar imamo v Ravnah dvorano REKS, lahko uporabimo modernejši pristop izvajanja prireditev. Ljudje so to tudi občutili in se z leti na to navadili.

MILOJKA B. KOMPREJ

Verjetno si vesel bogate tradicije, ki je dobra podlaga?

V času epidemije koronavirusa sem prebral in pregledal ogromno gradiva, ki se nanaša na kulturo in zgodovino Šoštanj. Z recitatorsko sekcijo KUD Ravne smo izbrskali najzanimivejše zgodbe, ki jih bomo predstavili skozi film o Šoštanju.

Izvoljen si tudi v Svetu Zavoda za kulturo. Kako vidiš svoj prispevek h kulturi tam?

V Svetu Zavoda za kulturo Šoštanj sem šele prvo leto, zato je to področje zame precej sveže. V samem začetku sem že podal nekaj idej, med drugim sem za letos predlagal izvedbo večjega glasbenega projekta v Šoštanju, predlog je bil tudi dobro sprejet.

Še nekaj o tvojem poklicu. Si zadovoljen, da si našel službo v domačem okolju? Te mikajo morebiti tudi izzivi drugje?

Kmalu sem vedel, da si želim opravljati točno to delo, ki ga opravljam sedaj. Delo lekarniškega farmacevta je delo z ljudmi, ki mi je bilo blizu od samega začetka. Že takrat, ko sem vsako poletje opravljal počitniško delo v svoji sedanji službi. Ljudje ti dajo tisto, česar v drugem poklicu ne dobiš! Ko sem zaključil študij, sem dobil priložnost, da se zaposlim skoraj »doma«, čeprav sem imel v poklicu široko področje zaposlitve. A moje mesto je bilo tukaj, kjer sem zdaj, in ga ne bi zamenjal. To predobro vedo vsi, ki me poznajo.

V članku o delu Kulturnega društva Ravne, ki je bil objavljenem v drugi številki Lista, smo ob uspešno zaključenem lanskem letu zapisali tudi nekaj o ciljih in načrtih za leto 2020. Se je v teh treh mesecih, glede na situacijo, kaj dogajalo?

K sreči smo v januarju izpeljali občni zbor, v februarju proslavo ob obletnici pohoda XIV. divizije na Štajersko, povabili so nas tudi na Kajuhovo proslavo k Žlebniku. Na veliko žalost otrok smo bili primorani odpovedati prireditev ob materinskem dnevu in dnevu žena v mesecu marcu. Animatorji so že imeli pripravljen program z otroki ...

Pa se osredotočiva na tvoje sodelovanje s Tinkaro Kovač. Kako sta se spoznala?

Do Tinkare Kovač sem prvič pristopil, ko je leta 2019 zmagala na festivalu Melodije morja in sonca. Predstavil sem se ji in ji povedal, da bi želel sodelovati z njo v okviru društva, ki ga vodim. Seveda je bila takrat po zmagi zasuta z vprašanji novinarjev, a takoj je pokazala zanimanje in izmenjala sva si kontakt. Tinkara je pela uspešnico »Bodi z mano do konca«, ki mi je postala že ob prvem poslušanju zelo všeč, saj ima neposredno, vedro in zapomnljivo melodijo. Dobila je tudi nagrado za najboljšo besedilo, ki govori o palači Benečanki v Piranu. Zgodba se mi je zdela zanimiva in sem pomislil, zakaj ne bi na letni prireditvi društva predstavili dela primorske kulturne dediščine in vse skupaj povezali še z dobro glasbo. Ideja je obrodila sadove in s Tinkaro smo kasneje posneli priredbo te pesmi z našo harmonikarsko sekcijo. Kar zelo cenim pri njej, je to, da ima spoštovanje do vseh glasbenih zvrsti. Kdo bi rekel, da bo pevka, ki bi se lahko primerjala s svetovnim kovom pevk, posnela priredbo z našimi harmonikarji?

Je bilo vabilo v Ravne, kjer je nastopala v okviru projekta »Tu smo doma«, za ostale člane društva morda preveč drzna odločitev?

Dobro vprašanje! O tem se je veliko razpravljalo; ali je to res uspešen paket za »na vas«, za v Ravne. Kot vedno je bilo nekaj ljudi na to, nekaj na ono stran. Celo bližnji prijatelji so podvomili ... Letna prireditev društva je nekako vedno potekala v tradicionalnih okvirjih, a ta preskok oziroma korak naprej je bil potreben, saj se že vendar piše leto 2020. Zavedal sem se, da tvegam, a sem upal na dober scenarij. Obisk je bil večji za skoraj 200 %, kar sta poročala tudi nadzorni odbor na občnem zboru in predsednik KS Ravne Jože Sovič, ki nam je veliko pomagal pri izvedbi projekta.

Pri delu z ljudmi sem se naučil, da jim moraš vedno ponuditi nekaj, česar ne pričakujejo, nekaj, o čemer bodo sprva podvomili, a na koncu le pripomnili, da je bilo tako prav! Že od samega začetka sem vedel, v kaj se spuščam ob organizaciji tako velikega dogodka, saj je Tinkara topla in preprosta glasbenica, ki glasbo združuje z umetnostjo in kulturo. Dogodek je bil res velik, prvič smo imeli po uradni prireditvi še dvoransko veselico z Majo Oderlap in ansamblom Golte. Potrebno je bilo večmesečno delo, a v mojem srcu je bil mir in ponoči sem dobro spal, saj sem delal pošteno in z ekipo zelo dobrih prijateljev ter upravnim odborom.

Letošnji projekt pa se imenuje?

Letos pripravljamo KUD Ravne »Lepo je biti skupaj«. Še en v nizu projektov, ki mu vsako leto spremenimo ime. To je bila in ostaja prireditev društva, kjer se mi predstavimo. A naj dodam, da prireditev postaja vse bolj »festivalska«, če lahko temu tako rečem. Zanimanje za nastop na

prireditvi je pokazalo veliko talentiranih ljudi iz sosednjih krajev. Nekatere bomo povabili že letos in se bomo imeli skupaj zares lepo.

Do kod ste ga že pripeljali?

Izbrani so glasbeni gostje, ki jih še ne smem izdati. Prireditev »Lepo je biti skupaj« se bo odvila 21. 11. 2020 v Ravnah. Seveda vsi upamo, da bo »koronakriza« takrat že mimo. Izbrali smo odličnega glasbenika_ico, znan ansambel, oktet, z nekaterimi pa se o sodelovanju še dogovarjamo. Posneli bomo tudi film o običajih v našem kraju, ki jih ohranjajo po vaških kmetijah.

Kaj še nameravate postoriti v društvu?

Prvič lahko uradno povem, da se vidimo jeseni na koncertu Tinkare Kovač v Šoštanju. Po lanskem uspešnem sodelovanju smo jo sedaj povabili še v Šoštanj, pravzaprav ne samo njo, kar cel njen bend, ki bo igral v živo!

Kje se torej vidimo jeseni, kako si zamišljaš koncert in kdo še sodeluje?

Koncert se bo zgodil 19. 9. 2020 v Kulturnem domu Šoštanj. Skupaj z Zavodom za kulturo Šoštanj in Krajevno skupnostjo Šoštanj pripravljamo zares poseben glasbeni večer, na katerem bodo nastopili tudi Moški pevski zbor KUD Ravne, vokalna skupina Planike, harmonikarji KUD Ravne, program pa bova povezovala z Amadejo Sovič, sovoditeljico, s katero sva skupaj izpeljala že kar nekaj prireditev. Koncertni večer bo prepleten z videozgodbami o mestu Šoštanju. Kaj več pa izdam ob koncu poletja ...

Se veselimo. Hvala.

Foto Rok Bačovnik

Foto Rok Bačovnik

Foto Rok Bačovnik

LISTNO OGLEDALO

Obšteterjeva mama v Ravnah živi v cvetju amarilisov

Vse lepo ima kratek rok trajanja, zdi se kot pregovor, a je tudi resnica. To lahko odkrivamo npr. pri spremljanju rasti rož, živali in ljudi. Ko vzraste, zacveti, odda seme in zbledi. Že res, da ni vse tako preprosto in da se je za doživetje lepega, npr. razcvetelih rož ali gojenja sadja in plodovk, treba potruditi, da nas uspeh razveseli ali plodove koristno porabimo za življenje.

Zgodba mame treh otrok v družini Obšteter, p. d. pri Križnikovih v Ravnah 83a pri Šošanju, je podobna kot v zapisanem. Vzela sta se mlada, Marta Jazbec in Ivan Obšteter, v zakonu so se jima rodili hčerka Majda in sinova, Janko ter Peter in vzcvetela je izjemna številna družina s 6 vnuki in 3 pravnuki. Gospodarja Ivana, upokojenega rudarja v Premogovniku Velenje, je pobralo pred 14 leti, 85-letna gospodinja Marta pa v idiličnem kraju na svojem domu z družino sina Ivana uživa spokojno življenje človeka, mame, stare mame in prababice. Svoje življenje si je po odhodu moža popestrila z ročnimi deli izdelovanja suhih rož iz krep papirja, ostankov najlon nogavic in preprostih šivanih voščilnic. Prostori njenega doma odsevajo ljubezen do svojega toplega ambienta, na vsakem koraku je videti sledi njenih izdelkov. »Vse, kar naredim, poklonim, razdelim ali

razstavim v svoji lopi, kuhinji ali veliki dnevni sobi. To delo me osrečuje, le kaj bi brez tega vsa ta leta, ko sem brez moža,« nam kar sama pove, ob kratkem obisku, ki je bil prvenstveno namenjen ogledu njene 18-letne ljubezni, rož amarilisov. Ko je dobila prvo čebulico, se je iz nje porajal čudoviti cvet, nato pa je vsako leto iz tega vzgojila nove in nove ... rdeče-belo pisane socvetje (razdeljeno na štiri ljuste cvetove), ki se ji vsako pomlad hvaležno poklonijo za njeno dobroto, skrb in ljubezen. »Z vsemi temi rožami še kar cvetim tudi sama, srečna sem, da ogleda lahko delim tudi z vsemi domačimi, s sovaščani in z obiskovalci. To je moje veselje, to me drži pokonci in za to je vredno živeti ... pa z mojo družino obujati spomine na mladost. Ko bom nehala oblikovati pisano cvetje in bom te lepe cvetove amarilisa prepustila drugim, bom ovenela tudi sama. A to je še sambogve kje, saj tako rada živim,« je še kar klepetala z nami. Do prababice Marte Obšteter sta nas popeljala sin Peter z vnukom Mihcem, ki sta se na pragu cvetočih rož počutila zares prijetno, domače. Kar 140 cvetov se je že razcvetelo do našega nedavnega obiska, pa še niso bili zadnji. Eden, prav poseben pa je »moral« z nami. Takšen, iz krep papirja, močno roza barve, »za vas, za vašega šefa,« je še dejala gospa Marta. »Veste, pri hiši imamo vaše cajtnge, 'Papir' ... ali kako že, aja, List?! Mam cajt pa preberem vse. A bodo tud moje rože kdaj not?« je še bila radovedna mamca, ki ni skrivala zadrege in ne radosti, da je bila deležna prav posebnega obiska. »Pa pridite še kaj okol, drugo leto bodo spet cveteli moji amarilisi, še več jih bo, saj se pri nas počutijo kot naša družina,« je še spoštljivo pomahala Križnikova mama.

85-letna Marta Obšteter je lahko ponosna na svoje amarilise.

Foto Jože Miklavc

Pri Križniku v Zgornjih Ravnah je vedno vse v cvetju.

Foto Jože Miklavc

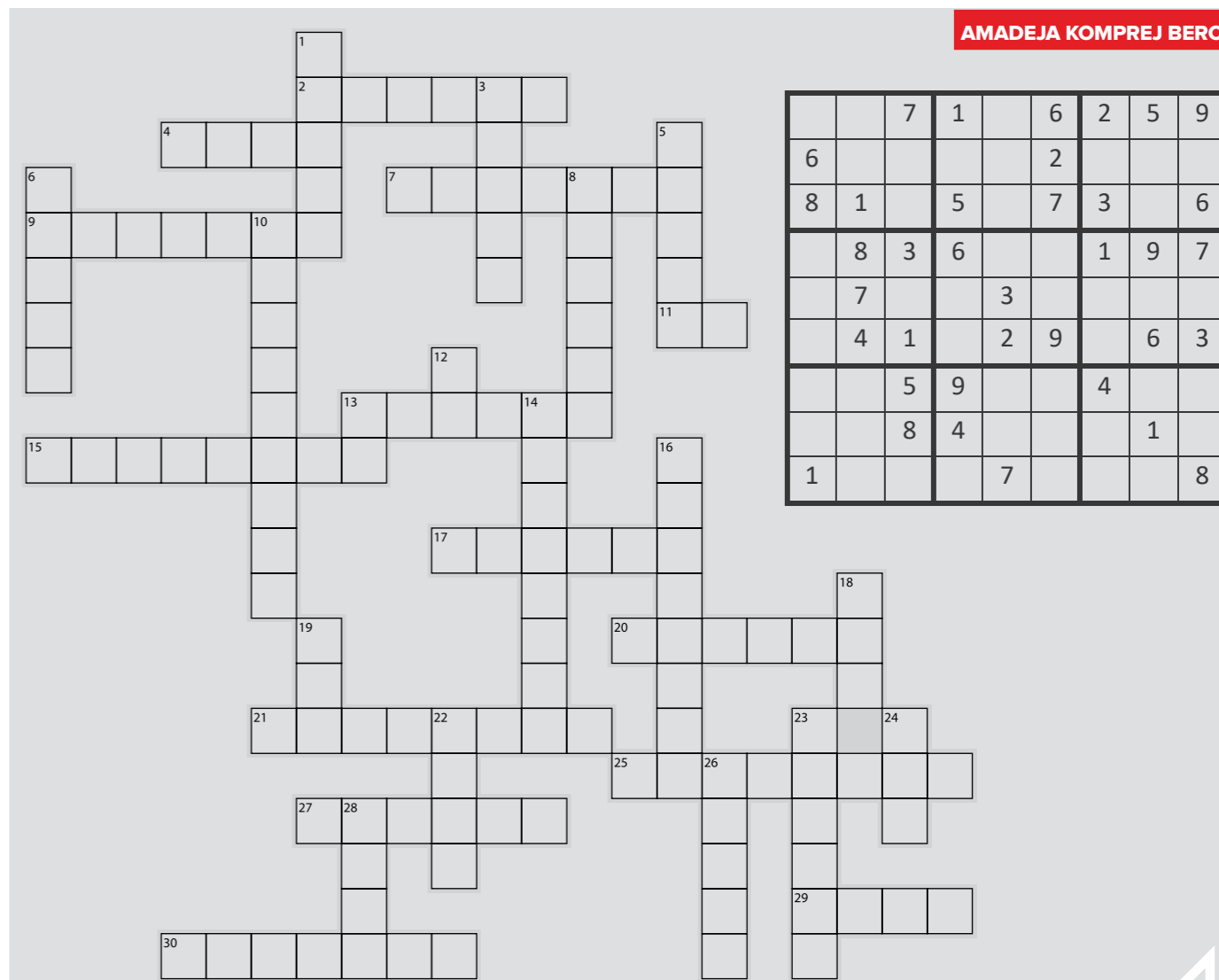
Ivan in Marta Jazbec, poročena Obšteter pred več kot 60 leti

Foto Jože Miklavc

JOŽE MIKLAVC

RAZVEDRILO

AMADEJA KOMPREJ BERCE

VODORAVNO

2. Gora S od Bovca
4. Srbska pevka
7. Danski otok
9. Srednja vrednost
11. Anton Janša
13. Štirica
15. Delovni dan
17. Vlah, Aromun
20. Bivališče ptičjih mladičev

21. Rak po levitvi, mehkuž

25. Rokovnjač
27. Slovenski izvedenec za varnost (Denis)
29. Egipčanska sveta ptica
30. Grški jezik

NAVPIČNO

1. Gledališka igra
3. Oklicanje
5. Padalka Avbelj
6. Francoski pisatelj Zola
8. Naša pevka in flavtistka (Abram)
10. Nagib, naklon
12. Nikelj
13. Štefan Korošec
14. Večji kup kamenja
16. Koncentriranost

18. Cvek v šoli (ni ena)

19. Ženski osebni zaimek
22. Eneas
23. Pianistovo glasbilo
24. Zmikavt
26. Kvasina
28. Vodni bivol

Šale

Sodnik izreče obsodbo: »Obtoženi je kaznovan s sto evri zaradi razžalitve tožnika. Imate kakšno pripombo?«
Obtoženi odgovori: »Seveda jo imam, ampak je ne bom izrekel, ker imate previsoko tarifo!«

»Zakaj ste se pa vi znašli v zaporu?« je upravnik vprašal novega zapornika.
»Zaradi konkurence!«
»Kako, zaradi konkurence?« se je začudil upravnik.

»Izdeloval sem ravno takšne bankovce za dvajset evrov kot država!«

»Mladi mož, kje delate?« vpraša strogi sodnik mladega tatu.
»Tu in tam,« brezbržno odvrne fant.
»S čim se preživljate?«
»S tem in onim.«
Sodnik se razjezi in ukaže: »Spravite ga na hladno.«

»Oprostite,« vpraša mladenič, »in kdaj bom prišel iz zapora?«
»Prej ali slej ...«

Lastnik samopostrežne trgovine že tretjič zaloti isto žensko pri tatvini. Pristopi k njej in jo vpraša: »Pa zakaj vedno kradete v naši trgovini in ne kje drugje?«
Ženska odgovori: »Zato, ker imate pri vas najnižje cene.«

FOTOANEKDOTA

Kmalu spet tudi z roko v roki

JOŽE MIKLAVC

Bilo je pred tremi leti v času praznovanja KS Topolšica, bilo je ob 40-letnici malega nogometa v občini Šoštanj ter ... bilo je v času, ko si lahko stisnil roko prijatelju, kolegu, športniku ... brez bojazni za okužbo in kazni za kršitev »protiepidemijskih« ukrepov, s katerimi je še do nedavnega v letu 20 težila slovenska oblast. Če je bilo takrat prisrčno in doživetje jubileja zares

izjemnega športnega življenja v občini ter kraju z zdravilno Toplico, so se nam tudi v kraju z znamenito bolnišnico (ki so jo zdravstveni politiki že večkrat poizkušali na silo ukiniti) šibile noge ob grožnjah posledic epidemije CoVid19, ki je »pokoril« večino odgovornih Slovencev. Zdaj, ob popuščanju grožnje te hude zdravstvene pretnje, vlada in poseben krizni štab delita

odpustke, že kmalu bo možno spet stisniti roko ... Vendar, nič več ne bo tako, kot je bilo, saj je bila tokratna bridka šola dovolj strašljiva, da bo zalegla za nekaj časa. Športniki po duši pa bodo kljub letom, ki se nabirajo, ostali v krepkem telesu vedno za pametno in zdravilno krepitev kondicije, kot jim je ob jubileju svetoval domačin, župan Darko Menih.

Marjan Karlovčec Kara je v nogometni dres oblekel tudi župana Darko Meniha, ki podpira športno druženje v domači občini.

Foto Jože Miklavc

HUDOMUŠNICA

Demokracija

SABINA POTOČNIK – ŠPELA

V krošnji starega drevesa
lagodno prhuta zbor izvoljenih ptic.

Krokarji, lastovke, srake, sinice
s prodornimi zvoki medejo um.

Nerazberljivo njih ščebetanje
razklalo na dvoje je trope volkov.

Sestradani, žejni, oropani vsega
začeli so psovati se med seboj.

Ne slišijo, ne vidijo slepci s polnimi kljuni
razgretega klana, ki jezno renči,
da v besu med njimi se vnel je pretep
in v vrvežu rahlo zanihal drevo.

Zdaj z veje je padel ptič predebel,
nič več ni čivkal, nič več ni pel.

Družno stopile so skupaj zveri,
v jezi je vrela njihova kri.

Med izbranci v vejah je zaječalo,
ko v pesti razgretih je perje frčalo!